

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

152

Directors: Ramon Arnabat (URV),
Josep Santesmasas (CCEPC)
Compaginació: Natàlia Báscones
Disseny: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer (IRMU)
Dipòsit legal: B. 47.520-76
ISSN 2339-6997

CONTINGUTS

EDITORIAL: Els arquitectes i ...	1
TEMES 1: La missió dels arquitectes...	2
TEMES 2: Els arquitectes professors...	5
TEMES 3: Jeroni Martorell, ...	8
PATRIMONI: Els arquitectes ...	11
RESSENYES	13
TRIA DE NOVETATS	14
NOTICIARI	16

JOAQUIM M. PUIGVERT I SOLÀ. Universitat de Girona

ELS ARQUITECTES I L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA A CATALUNYA (1900-1950)

Dins el conjunt de les professions liberals, la d'arquitecte és, sens dubte, una de les més representatives. A començaments del segle XX, però, era la professió liberal més minoritària; no en va a l'estadística industrial de Catalunya de 1906 només consten 94 arquitectes i 80 mestres d'obra. A mesura que avançava el segle XX la xifra d'arquitectes s'anà incrementant gradualment, de manera que el 1933 ja eren 277, el 85% dels quals, val la pena constatar-ho, residia a Barcelona. Amb tot, va ser durant les quatre primeres dècades del segle XX quan moltes viles i pobles van començar a gaudir, de la mà d'arquitectes experimentats, de diversos equipaments públics (escoles, biblioteques, mercats, escorxadors, temples...), així com d'algunes restauracions de monuments. Seria bàsicament a través dels encàrrecs públics que els arquitectes s'anirien introduint a comarques.

Ens equivocariem, però, de veure en l'arquitecte només un professional liberal *stricto sensu*, atès que molts d'ells (ja des de la segona meitat del segle XIX) compaginaren l'exercici lliure de la professió amb càrrecs vinculats a l'administració pública, per exemple, com a arquitectes de diversos ministeris o com a arquitectes provincials, municipals, diocesans o docents. Durant les etapes de la Mancomunitat de Catalunya (1914-1923) i de la Generalitat republicana (1931-1939), s'ampliaren encara més els seus camps d'acció pública. Les incompatibilitats, certa-

ment, eren moltes menys que les actualment vigents, perquè aleshores gaudir d'un càrrec oficial no implicava, necessàriament, ser funcionari. Què representava, doncs, per un arquitecte ocupar un càrrec oficial a començaments del segle XX? Segons un testimoni de 1909 de l'arquitecte Luis Cabello, la presència dels arquitectes en les administracions públiques no

podia «coartar el ejercicio libre de la profesión», ja que, segons ell, l'aiguabarreig que es produïa entre el professional lliure i el que exercia un càrrec oficial era del tot positiu, en la mesura que «los cargos públicos son el cartel para la clientela y la abundancia y la categoría de ésta, méritos recíprocamente para la posición oficial». No tots els professionals, de manera especial els joves ansiosos de fer-se un lloc en el mercat laboral en plena crisi de la construcció dels anys trenta, pensaven el mateix.

En qualsevol cas, aquest

monogràfic de *Plecs* vol posar en relleu, sense ànim de ser exhaustius, la importància del tema des de la perspectiva de la història social de les professions liberals. Sense desatendre, però, l'anàlisi formal del llenguatge arquitectònic polièdric utilitzat pels arquitectes que treballaren per a les administracions públiques, que anirà des dels historicismes d'arrel vuitcentista al racionalisme, passant pel modernisme i el noucentisme. ■

Biblioteca Costa Fornaguera de Calella. Projecte de l'arquitecte Jeroni Martorell. Foto: Joaquim M. Puigvert.

